

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2022

Energetika > EU 09

Z obsahu:

- Intervence s cílem řešit vysoké ceny energie
- Europoslanci podpořili navýšení klimatických cílů
- Stav Unie

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

nárůst cen energií na rekordní úroveň vyvíjí tlak na domácnosti, podniky i celá průmyslová odvětví. Nejistota ohledně dodávek energií a vývoje jejich cen může způsobit nemalé sociální i hospodářské škody. S cílem řešit nepřiměřené dopady této situace svolal na 9. září současný předseda Rady EU pro energetiku, český ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela, mimořádné zasedání Rady. Ministři odpovědní za energetiku diskutovali dočasná nouzová opatření ke zmírnění vysokých cen energií a potřebu společného koordinovaného postupu. Z diskuse vyplynuly čtyři hlavní oblasti, ve kterých by Evropská komise měla urychleně připravit legislativní návrhy. Patří mezi ně stanovení stropu pro příjmy výrobců elektřiny, kteří mají relativně nízké výrobní náklady, možný cenový strop pro plyn či návrh opatření, která by pomohla obchodníkům s energiemi a energetickým společností vyřešit problém snížené likvidity. Následně dne 14. září Evropská komise předložila návrh nařízení o intervenci v této mimořádné situaci. Vedle stanovení cenového stropu pro realizované tržní příjmy výrobců elektřiny z inframarginálních zdrojů navrhla Komise také povinné snížení spotřeby elektřiny či solidární příspěvek z nadměrných zisků společností působících v odvětví ropy, zemního plynu, uhlí a rafinérií. Legislativní návrh byl vypracován na základě článku 122 SFEU, což umožnilo jeho zrychlené přijetí bez zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu. Na mimořádném zasedání Rady, které se uskutečnilo 30. září, dosáhli ministři odpovědní za energetiku politické dohody o konečném znění tohoto nařízení. Současná geopolitická situace a související energetická krize byla také stěžejním tématem projevu o stavu Unie, který (tak jako každý rok) přednesla předsedkyně Evropské komise v Evropském parlamentu. Značnou pozornost věnovala také potřebě investic do obnovitelných zdrojů energie, přičemž zdůraznila význam zeleného vodíku. Dále apelovala na surovinovou soběstačnost. Podle jejích slov se vzácné zeminy a lithium brzy stanou důležitější než ropa a zemní plyn. Komise proto hodlá vydat evropský akt o kritických surovinách. Plénium Evropského parlamentu na svém zasedání ve Štrasburku přijalo svoji pozici ke dvěma legislativním návrhům z balíčku Fit for 55. Konečné znění směrnic o zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů a navýšení cílů v oblasti úspor energie nyní dohodnou Rada a Evropský parlament v rámci dialogu.

Příjemné čtení přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.czZuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou
považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ
a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a
textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich
zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných
v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí
za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité
v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny
Evropské komise, Evropské rady, Evropského
parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a
Freeimages.com.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

INTERVENTCE S CÍLEM
ŘEŠIT VYSOKÉ CENY
ENERGIE

INTERVENTCE S CÍLEM ŘEŠIT VYSOKÉ CENY ENERGIE

Ministři energetiky EU dosáhli dne 30. září politické dohody ohledně snížení poptávky po elektřině a dočasného zastropování příjmů pro výrobce elektřiny z inframarginálních zdrojů, a to s cílem zmírnit dopad nárůstu cen energie na spotřebitele.

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu a následného využívání dodávek energií ze strany Ruska jako politické zbraně vystoupaly ceny plynu a elektřiny v celé Evropě na rekordní úroveň. Na trhu panuje nejistota, kterou zvyšuje riziko, že Rusko bude i nadále s dodávkami plynu manipulovat a ceny energií tak zůstanou vysoké. S cílem zmírnit dopad nárůstu cen na domácnosti i podniky při zachování výhod jednotného trhu předložila Evropská komise dne 14. září návrh opatření k řešení této mimořádné situace.

Komise v **návrhu nařízení** zohledňuje různé aspekty současné situace. Jako první opatření pro zklidnění trhu navrhla snížení poptávky po elektřině, přičemž kombinuje celkové snížení poptávky po elektřině ze strany všech spotřebitelů se snížením v době cenové špičky.

Členské státy mají zavést opatření, která povedou ke snížení celkové spotřeby elektřiny o 10 %, a to až do 31. března 2023. V rámci cíleného zaměření na hodiny s nejvyšší cenou elektřiny (kdy marginální cenu výrazně ovlivňuje výroba elektřiny z plynu) navrhla Komise povinné snížení hrubé spotřeby elektřiny alespoň o 5 %. Členské státy mají určit 10 % hodin s nejvyšší očekávanou cenou a v této době snížit poptávku. Komise uvádí, že snížení poptávky v době špičky by během zimy vedlo ke snížení spotřeby plynu o 1,2 miliardy m³.

Dále Komise navrhla dočasné zastropování příjmů pro výrobce elektřiny z tzv. inframarginálních zdrojů. Mezi ně patří obnovitelné zdroje energie, jádro a hnědé uhlí, což jsou technologie s nižšími náklady, než mají ty marginální, které určují cenovou hladinu. Celounijní cenový strop pro realizované tržní příjmy stanovila Komise na 180 eur/MWh vyrobené elektřiny, přičemž tento strop by se měl uplatnit na všechny časové rámce. Komise zdůrazňuje, že jednotný příjmový strop je nezbytný k udržení fungování vnitřního trhu s elektřinou.

Příjmy, které přesáhnou stanovený cenový strop, budou vybírány vládami členských států, které je použijí na pomoc spotřebitelům, tj. domácnostem, podnikům a odvětvím, která jsou vystavená vysokým cenám elektřiny.

Dalším navrhovaným opatřením je dočasný

solidární příspěvek z nadměrných zisků společností působících v odvětví ropy, zemního plynu, uhlí a rafinérií. Členské státy jej vyberou ze zisků za rok 2022. Vybrané finanční částky budou použity na pomoc koncovým spotřebitelům energií.

Právním základem pro přijetí nařízení o intervenci v mimořádné situaci je článek 122 **SFEU**, který Radě poskytuje možnost rozhodnout (na návrh Komise) v duchu solidarity mezi členskými státy o opatřeních přiměřených hospodářské situaci, zejména v případech obtíží se zásobováním v oblasti energetiky. To umožnilo zrychlený postup přijetí nařízení bez zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu.

Na mimořádném zasedání Rady dne 30. září dosáhli ministři odpovědní za energetiku politické dohody o konečném znění textu nařízení. Členské země přijaly návrh na snížení poptávky po elektřině i na zastropování tržních příjmů pro výrobce elektřiny z inframarginálních zdrojů. Povinný strop bude platit do 30. června 2023. Oproti původnímu návrhu Komise dosažená dohoda poskytuje určitou flexibilitu, aby členské státy mohly zohlednit vnitrostátní podmínky a opatření. Mohou např. zohlednit náklady na konkrétní výrobní technologie či uplatňovat limity na tržní příjmy obchodníků. Opatření jsou dočasná a jejich platnost skončí v prosinci 2023. V závislosti na

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

INTERVENCE S CÍLEM
ŘEŠIT VYSOKÉ CENY
ENERGIE

přezkumu, který Komise provede v dubnu příštího roku, může být nařízení změněno nebo prodlouženo.

Konečné znění nařízení nyní musí být formálně přijato členskými státy a v platnost vstoupí prvním dnem po zveřejnění v Úředním věstníku EU.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ENERGETICKÁ CHARTA

NĚMECKO PŘEVEZME
UNIPER

ENERGETICKÁ CHARTA

Jednání o modernizaci energetické charty skončila po několikaletém úsilí předběžnou dohodou dosaženou mezi 53 smluvními stranami. Následovat bude proces formálního přijetí finálního textu dohody a ratifikace. Modernizovaná energetická charta by měla usnadnit udržitelné investice v odvětví energetiky.

Smlouva o energetické chartě (ECT) je mnohostranná dohoda, která se v době svého vzniku zaměřila především na ochranu zahraničních investic a mechanismy pro řešení sporů mezi smluvními stranami. Podepsaná byla v roce 1994, přičemž v platnost vstoupila v roce 1998. Původně měla podpořit přeshraniční spolupráci v energetickém sektoru. V současné době však riziko soudních sporů může vlády odrazovat od přijímání ambiciózních klimatických rozhodnutí. Diskuse o nezbytné modernizaci ECT **začala** v rámci její konference již v roce 2017. Po završení přípravné fáze zahájily **smluvní strany** samotné vyjednávání v červenci 2020.

Jménem EU jednání vedla Evropská komise, přičemž cílem bylo revidovat ustanovení ECT tak, aby odrážela reformovaný přístup k

ochraně investic, resp. posílila ustanovení o udržitelném rozvoji, ochraně klimatu a přechodu na čistou energii.

V červnu letošního roku smluvní strany ukončily dvouleté vyjednávání o modernizaci ECT uzavřením **předběžné dohody**. Evropská komise **uvádí**, že modernizovaná ECT umožní nadále neposkytovat ochranu novým investicím do fosilních paliv. Zároveň umožňuje postupně rušit ochranu již existujících investic. Dohoda o modernizaci ECT zahrnuje tzv. mechanismus flexibility, který členskými státy (na jejich území) umožní vyloučit z ochrany investice související s fosilními palivy, a to s ohledem na potřeby v oblasti energetické bezpečnosti a klimatických cílů. V případě již stávajících investic by ochrana měla být ukončena po deseti letech. Stávající znění ECT přitom poskytuje ochranu investic po dobu dvaceti let od ukončení smlouvy (čl. 47 odst. 3 ECT).

Současná podoba smlouvy o energetické chartě se stala „nejspornější investiční dohodou na světě“, která vedla k četným právním sporům, z nichž většina se odehrávala v rámci EU. O **žalobě** společnosti RWE na nizozemskou vládu podané na základě ECT jsme psali v **bulletinu** Energetika v EU v únoru loňského roku.

Obdobnou **žalobu** na nizozemskou vládu předložila jen o tři měsíce později také společnost Uniper. Ta se v důsledku současné

krize způsobené omezením dodávek ruského plynu dostala do finančních potíží a **požádala proto německou vládu** o pomoc. Podmínkou (ze strany německé vlády) pro **obdržení** záchranného balíčku však bylo zpětvzetí této žaloby.

Modernizovaná ECT by měla spory v rámci EU ukončit. Stanoví totiž, že investor ze smluvní strany, která je součástí Organizace pro regionální ekonomickou integraci (REIO), nemůže podat žalobu na urovnání sporu mezi investorem a státem, který je též součástí REIO.

Očekává se, že smluvní strany přijmou finální text dohody o modernizaci ECT v listopadu. Modernizovaná dohoda ECT pak vstoupí v platnost 90 dní po ratifikaci třemi čtvrtinami smluvních stran. Za EU bude dohoda vyžadovat souhlas Rady (členských států) i Evropského parlamentu.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ**

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

ENERGETICKÁ CHARTA

**NĚMECKO PŘEVEZME
UNIPER**

NĚMECKO PŘEVEZME UNIPER

Německo se stane většinovým akcionářem společnosti Uniper. Německá vláda odkoupí od mateřské společnosti Fortum její 56% podíl za 500 milionů eur. Po dokončení transakce by spolková vláda měla vlastnit 98,5% podíl společnosti Uniper.

Německá vláda také souhlasila s dalším navýšením kapitálu o 8 miliard eur, přičemž financování zajistí státní rozvojová banka **KfW**.

Společnost Uniper, největší dodavatel zemního plynu v Německu, se dostala do finančních problémů poté, co ruský Gazprom přestal plnit své dlouhodobé závazky dodávek zemního plynu a Uniper tak byl nucen nakupovat plyn na spotových trzích za několikanásobně vyšší **ceny**.

Aktuální dohoda navazuje na **stabilizační balíček** z července tohoto roku, který nejdříve předpokládal, že spolková vláda převezme pouze 30 % akcií. Od té doby se však podle **vyjádření** mateřské společnosti Fortum situace rychle a výrazně zhoršila a dříve dohodnutá stabilizační opatření se tak ukázala jako

nedostatečná. Společnost Uniper nashromáždila ztráty související s nákupem zemního plynu ve výši téměř 8,5 miliardy eur a nemohla tak (jako soukromá společnost) nadále plnit roli klíčového dodavatele zemního plynu.

Dohoda mezi spolkovou vládou a mateřskou společností Fortum umožní Německu „převzít plnou kontrolu nad společností Uniper a zajistit tak v zemi dodávky energie“. Na druhé straně společnosti Fortum uzavřená dohoda umožní znovu se zaměřit na čistou výrobu elektřiny v severovýchodních zemích jako svou hlavní činnost.

Dohoda je podmíněná formálním schválením na úrovni německého státu a společnosti Uniper, ale nezbytná bude i notifikace ze strany Evropské komise.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

SDÍLENÍ
OBNOVITELNÝCH
ZDROJŮ ENERGIE

SDÍLENÍ OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE

Ministři odpovědní za energetiku reprezentující země, které jsou členy Severomořské energetické spolupráce (NSEC), se dne 12. září na setkání v Dublinu dohodli na navýšení společných ambicí v zavádění výroby energie z obnovitelných zdrojů v regionu Severního moře.

Zástupci Belgie, Dánska, Francie, Irsko, Německo, Nizozemska, Norska, Švédsko a vnitrozemského Lucemburska oznámili, že do roku 2050 budou v uvedené oblasti instalovat větrné elektrárny o celkovém výkonu 260 GW.

Evropská komise ve **Strategii EU** pro využití potenciálu obnovitelné energie na moři (z roku 2020) považovala za reálné do roku 2050 dosáhnout 300 GW instalované kapacity pro větrné energie na moři v celé EU. Dohodnutý cíl devíti zemí sdružených v NSEC tak představuje zhruba 85 % celoevropské ambice.

Irský ministr životního prostředí a klimatu Eamon Ryan, který na ministerském setkání NSEC reprezentoval předsednickou zemi, apeloval (s odkazem na ruskou invazi

na Ukrajinu a následnou energetickou krizi) na společný a jednotný postup v realizaci větrných elektráren na moři. Podle jeho názoru jedině s tímto přístupem je možné poskytnout záruky, že Evropa bude energeticky nezávislá a obnovitelné zdroje, vč. obnovitelného vodíku, budou spravedlivě sdíleny a cenově dostupné.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

EUROPOSLANCI
PODPOŘILI NAVÝŠENÍ
KLIMATICKÝCH CÍLŮ

EUROPOSLANCI PODPOŘILI NAVÝŠENÍ KLIMATICKÝCH CÍLŮ

Evropský parlament dne 14. září na plenárním zasedání ve Štrasburku přijal svoji pozici ke dvěma legislativním návrhům balíčku Fit for 55. Europoslanci podporují zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů a navýšení cílů v oblasti úspor energie. Konečné znění obou směrnic dohodnou Rada a Evropský parlament v rámci interinstitucionálních jednání.

Přijetím zprávy k návrhu na změnu směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů (RED) europoslanci podpořili zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 na 45 %, což je cíl, který v reakci na válečný stav navrhla Evropská komise v rámci iniciativy REPowerEU. Rada ve svém obecném přístupu naopak podpořila závazný cíl do roku 2030 ve výši 40 %, což je cíl původně navržený v rámci balíčku Fit for 55. Jen pro srovnání: v roce 2020 činil podíl obnovitelné energie v EU 22,1 %, tedy více jak dvojnásobek oproti roku 2004, kdy podíl činil 9,6 %.

Europoslanci k této zprávě (vypracované Výborem pro průmysl, výzkum a energetiku – ITRE) přijali v plénu pozměňovací návrhy, které vyzývají k postupnému snižování podílu primárního dřeva započítávaného do obnovitelné energie. Pozměňovací návrhy, které předložily frakce Renew Europe, EPP a S&D, mají za cíl omezit možnost členských států započítávat energii ze spalování dřevní biomasy do cílů v oblasti obnovitelné energie a ukončit dotace na tento typ energie. Pozice Evropského parlamentu byla přijata poměrem hlasů 418 pro, 109 proti, přičemž 111 europoslanců se hlasování zdrželo.

Druhým legislativním návrhem v souvislosti s balíčkem Fit for 55, ke kterému přijal Evropský parlament na zářijovém zasedání svoji pozici, byl návrh revize směrnice o energetické účinnosti (EED). Europoslanci podpořili navýšení cílů do roku 2030 v oblasti úspor energie na 40 % konečné spotřeby energie a 42,5 % spotřeby primární energie ve srovnání s projekcemi z roku 2007. To odpovídá maximální konečné spotřebě ve výši 740 Mtoe a primární spotřebě ve výši 960 Mtoe, což představuje ještě ambicióznější cíl, než navrhla Komise v reakci na válečný stav. Ta v rámci iniciativy REPowerEU navrhla navýšení závazného cíle na úrovni EU do roku 2030 z 9 % (navrhovaných v balíčku Fit for 55) na 13 %

oproti projekcím referenčního scénáře pro rok 2020. Takový cíl by odpovídal maximální spotřebě konečné energie ve výši 750 Mtoe a primární spotřebě ve výši 980 Mtoe. Svoji pozici přijaly i členské státy, které se v Radě shodly na snížení spotřeby energie, které odpovídá 9 % původně navrhovaných v rámci balíčku Fit for 55.

Evropský parlament a Rada nyní v rámci českého předsednictví zahájí interinstitucionální jednání s cílem dohodnout konečné znění obou směrnic.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU**O ČEM SE MLUVÍ**

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

STAV UNIE

STAV UNIE

Dne 14. září předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová ve svém **projevu o stavu Unie nastínila stěžejní iniciativy, které Komise plánuje provést v nadcházejícím roce. Vzhledem k současné mimořádné geopolitické situaci, kdy na evropském kontinentu vypukla válka, patří mezi tyto iniciativy vedle podpory Ukrajiny také zavedení opatření pro překonání energetické krize, snížení závislosti na ruských fosilních palivech, podpora investic do obnovitelných zdrojů energie, vč. zeleného vodíku, či ochrana demokracie a právního státu.**

S cílem ochránit spotřebitele v nadcházející zimě předložila Evropská komise v rámci hodnocení současného stavu Unie návrh **opatření** k řešení mimořádné situace, která zahrnují požadavek na snížení spotřeby elektřiny či stanovení dočasné horní hranice příjmů pro nízkonákladové elektrárny.

V říjnu pak Komise hodlá představit návrh na změnu dočasného rámce státní podpory, který by umožnil poskytování státních záruk

a zároveň zachoval rovné podmínky.

Komise také připravuje komplexní reformu trhu s elektřinou, a to s cílem oddělit dominantní vliv plynu na cenu elektřiny.

Komise hodlá i nadále podporovat obnovitelné zdroje energie. Zvláštní pozornost věnovala předsedkyně Evropské komise zelenému vodíku, jehož význam označila za „převratný“ pro evropskou energetiku. S cílem překlenout investiční deficit v této oblasti navrhuje Komise vytvoření Evropské vodíkové banky. Ta by měla s využitím Inovačního fondu generovat 3 miliardy eur na pomoc s vytvořením trhu s vodíkem.

Evropská komise dále klade důraz na zajištění surovinové soběstačnosti. Předsedkyně Evropské komise v této souvislosti zdůraznila, že transformace průmyslu vyžaduje dostupnost surovin a „lithium a vzácné zeminy se brzy stanou důležitější než ropa a plyn“. Komise proto hodlá vydat evropský akt o kritických surovinách, zvýší finanční účast v důležitých projektech společného evropského zájmu a bude usilovat o vytvoření nového Fondu pro evropskou suverenitu. Podle dostupných informací Německo a Francie v souvislosti s aktem o kritických surovinách připravují společnou pozici, ve které kladou důraz na posílení krizového řízení dodávek, posilování finančních nástrojů v oblasti kritických surovin a podporu udržitelného hodnotového řetězce.

V neposlední řadě předsedkyně Evropské ko-

mise v projevu o stavu Unie vyzvedla význam stálé ochrany demokracie a právního státu. Komise hodlá předložit balíček na obranu demokracie, který by měl Evropu chránit před vnějším vměšováním a šířením dezinformací. Zároveň Von der Leyenová potvrdila, že i nadále bude Komise trvat na nezávislosti soudnictví a bude chránit evropský rozpočet prostřednictvím mechanismu podmíněnosti.

V nadcházejícím roce pak předloží opatření k aktualizaci legislativního rámce EU pro boj s korupcí.

V souvislosti s **mechanismem podmíněnosti** Komise dne 18. září navrhla Radě opatření na ochranu rozpočtu, konkrétně pozastavení finančních prostředků z kohezních fondů Maďarsku. Kvůli nedostatečnému potírání korupce, problematickému přidělování veřejných zakázek, nedostatkům v řešení střetu zájmů či neúčinném vyšetřování a stíhání v případech týkajících se nedovoleného nakládání s finančními prostředky EU navrhuje Komise pozastavení 65 % závazků ze třech operačních programů (cca 7,5 miliard eur). Rada má jeden měsíc na rozhodnutí, zda takové opatření přijme. V mimořádném případě lze lhůtu pro toto rozhodnutí prodloužit nejvýše o dva měsíce. Hlasovat bude kvalifikovanou většinou. Maďarsko již navrhlo řadu nápravných opatření, nicméně Komise dospěla k názoru, že v této fázi až do jejich splnění riziko pro evropský rozpočet přetrvává.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

MIMOŘÁDNÁ RADA EU

MIMOŘÁDNÁ RADA EU

Evropa se již rok potýká s krizí cen energií, která je od února navíc umocněna ruskou agresí na Ukrajině a jejími důsledky. Tvůrci evropských politik v čele s českým předsednictvím Rady EU se proto snaží najít recept, jak vrátit ceny do pro spotřebitele přijatelné podoby, a to pokud možno společnými a koordinovanými prostředky. S tímto cílem ministr průmyslu a obchodu, a zároveň předseda Rady pro energetiku Jozef Síkela svolal do Bruselu na 9. září mimořádné jednání Rady.

Na úvod diskuse ministři vyjádřili své preference ohledně různých politických možností, jak zmírnit zátěž občanů, veřejných služeb, podniků a průmyslu způsobenou vysokými cenami energií, které by bylo možné v krátkém časovém horizontu provést na úrovni EU. Pozitivním výsledkem je, že v případě hned několika opatření se podařilo nalézt shodu. Podle slov ministra Síkely se na Radě: „podařilo dohodnout se na společném směřování dočasných mimořádných opatření a dát Komisi jasný úkol, aby v řádu dnů předložila solidní a

konkrétní návrh. Uděláme vše pro to, abychom pomohli našim občanům a podnikům, kteří se potýkají s vysokými cenami energií.“

České předsednictví před jednáním připravilo nótu, v níž bylo zdůrazněno několik možností krátkodobých opatření, která by mohla přinést úlevu v energetické situaci. Zároveň Evropská komise rovněž předložila neoficiální dokumenty, které obsahovaly předběžné posouzení možností mimořádných opatření, jež by měla omezit prudký růst cen elektřiny a plynu.

Z diskuse vyplynuly čtyři hlavní oblasti, ve kterých by Evropská komise měla urychleně připravit návrh legislativy. Konkrétně se jedná o zastropování příjmů výrobců elektřiny, kteří mají relativně nízké výrobní náklady; možný cenový strop pro plyn; opatření pro koordinované snížení poptávky po elektřině v celé EU; opatření, která by pomohla obchodníkům s energiemi a energetickým společnostem vyřešit problém se sníženou likviditou.

Na základě pracovních dokumentů a debaty byla Evropská komise pověřena předložit legislativní návrhy, které následně kolegium komisařů přijalo již následující středu – 14. září. Návrhy by nyní měly být expresně projednány a přijaty tak, aby spotřebitelé pocítili jejich dopady již tuto zimu.

Kromě nástrojů pro snížení cen energií ministři rovněž představili aktuální stav připravenosti svých zemí na letošní zimu. Ta vychází zejména z nařízení o naplnění zásobníků plynu a jejich sdílení v duchu solidarity. Zároveň probíhají snahy o diverzifikaci dodávek plynu a o snížení poptávky po plynu o 15 %. I díky těmto opatřením je Evropa na letošní zimu připravena, a to i přes pokračující omezení dodávek ruského plynu. Podzemní zásoby plynu v EU byly v době zasedání Rady naplněny na 82,5 % své kapacity, což je mnohem dříve než 1. listopadu, na kdy byl stanoven termín limitu plnění v nařízení o skladování plynu.

Výše zmíněné návrhy Evropské komise projednali ministři na mimořádném zasedání Rady dne 30. září.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

[FAQ](#)SVĚTOVÉ INVESTICE
DO ENERGETIKY

SVĚTOVÉ INVESTICE DO ENERGETIKY

Na investice do energetiky se dnes zaměřuje pozornost jako nikdy předtím. Vysoké ceny paliv, prudce se zvyšující inflace a bariéry v dodavatelských řetězcích, naléhavá potřeba urychlit transformaci energetického sektoru a především pokračující ruská invaze na Ukrajinu vytvářejí silnou kombinaci tlaků a pobídek pro investory do energetiky. V řadě zemí navíc nadále přetrvávají rizika pro veřejné zdraví v důsledku pandemie Covid-19. Přestože stále panuje nejistota ohledně vývoje globální ekonomiky, některé důležité rysy nového investičního prostředí jsou již patrné, a to včetně optiky energetické bezpečnosti. Právě takovou analýzu kapitálových toků do energetiky v globálním měřítku přináší [zpráva World Energy Investment 2022 \(WEI 2022\)](#), kterou v červnu 2022 publikovala Mezinárodní agentura

pro energii (International Energy Agency, IEA).

Jak se vyvíjely investice do energetiky na pozadí globální energetické krize?

Jak vyplývá z aktualizovaného sledování IEA, investice do energetiky se v roce 2022 zvýší o 8 % a dosáhnou tak celkové výše 2,4 bilionu USD, což je výrazně nad úrovní před covidové doby. Téměř polovinu tohoto nárůstu (200 miliard USD) však spolknou vyšší náklady spojené s růstem cen. Nákladové tlaky jsou nejviditelnější v oblasti dodávek paliv, ale ovlivňují i technologie čisté energie: po letech poklesu nyní vzrostly náklady na solární panely a větrné turbíny oproti roku 2020 o 10 až 20 %. To se pochopitelně významně promítá i do účtů spotřebitelů – v roce 2022 celkové účty za energii, kterou zaplatí světoví spotřebitelé, poprvé překročí 10 bilionů USD. Již nyní je evidentní tlak na vlády, aby zmírnily dopady energetické krize prostřednictvím fiskálních opatření a cenových intervencí. Vysoké ceny energií sice podněcují některé země ke zvýšení investic do fosilních paliv ve snaze zajistit zdroje dodávek, trvalejší řešení spočívá především v urychlení přechodu na čistou energii prostřednictvím větších investic do energetické účinnosti, čisté elektřiny a čistých paliv. To je

také hlavním cílem plánu Evropské unie REPowerEU, který má snížit závislost na Rusku.

Jak vypadají investice do čisté energie?

Investice do čisté energie se konečně začínají zvyšovat a očekává se, že v roce 2022 přesáhnou 1,4 bilionu USD, což představuje téměř tři čtvrtiny růstu celkových investic do energetiky. Na dosažení mezinárodních cílů v oblasti klimatu to sice stále nestačí, nicméně jde o důležitý krok správným směrem. V roce 2021 dosáhla nejvyšší úrovně investic do čisté energie Čína (380 miliard USD), následovaná Evropskou unií (260 miliard USD) a Spojenými státy (215 miliard USD). Růstu investic napomáhá vyšší nákladová konkurenceschopnost OZE, podpořená politickými a daňovými opatřeními jednotlivých zemí. Podle odhadu IEA vyčlenily vlády na celém světě na počátku roku 2022 na dlouhodobá opatření v oblasti čisté energie 710 miliard USD. Obnovitelné zdroje energie, rozvodné sítě a skladování energie nyní představují více než 80 % celkových investic v odvětví energetiky. Téměř polovinu z toho připadá na fotovoltaiku. U větrné energie se trend výstavby přesouvá na moře – rok 2021 byl rekordním pro větrné elektrárny na moři, kde bylo uvedeno do provozu více než 20 GW a výdaje dosáhly přibližně 40 miliard USD.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

[FAQ](#)SVĚTOVÉ INVESTICE
DO ENERGETIKY 2022

Zvyšují se i investice do energetické účinnosti, pobízené jak vyššími cenami paliv, tak vládami. V roce 2021 byl zaznamenán zdaleka největší nárůst investic (16 %) do energetické efektivity budov od doby, kdy se tyto investiční toky začaly sledovat. Rizikem pro tuto oblast jsou zvyšující se náklady na půjčky, snižující se příjmy domácností a oslabená důvěra spotřebitelů a podniků. Zásadní tak budou vládní podpory. Boom zažívá i elektromobilita – prodeje elektromobilů se v roce 2021 oproti předchozímu roku více než zdvojnásobily a výrazně rostou i v letošním roce. Je však otázka, zda výrobci elektromobilů udrží krok s objednávkami vzhledem k problémům v dodavatelských řetězcích a celosvětovému nedostatku polovodičů. Elektrifikace se netýká pouze osobních automobilů, prudce narůstá rovněž prodej elektrických dvoukolových a tříkolových vozidel a významně se zvyšují i investice do elektrifikace autobusů a užitkových vozidel. Relativně roste i segment bateriových systémů skladování energie. Investice v něm se dle očekávání více než zdvojnásobí a v roce 2022 dosáhnou téměř 20 miliard USD. Lídry v této oblasti jsou Čína a USA. Ruská invaze na Ukrajinu byla impulsem i pro větší politickou podporu pro nízko-emisní vodíkovou energetiku. Roční investice do nízkouhlíkového vodíku činí přibližně 0,5 miliardy USD. Pokud by však mělo být dosaženo dodatečných 15 milionů tun vodíku, na které se

zaměřuje plán REPowerEU, bylo by podle odhadů IEA do roku 2030 zapotřebí kumulativních kapitálových investic v celkové výši přibližně 600 miliard USD, přičemž 60 % z nich by bylo určeno na infrastrukturu mimo Evropskou unii.

Jak si vedou rozvojové země?

Zatímco celosvětové investice do čisté energie jsou ve vyspělých ekonomikách a Číně nyní mnohem vyšší než v době podpisu Pařížské dohody, v rozvíjejících se a rozvojových ekonomikách zůstávají na úrovni roku 2015. Právě tato slabost investic do čisté energie ve velké části rozvojového světa je jedním z nejvíce znepokojujících trendů, které analýza IEA odhalila. Investice v těchto regionech jsou více závislé na veřejných zdrojích, veřejných prostředcích je však obvykle málo, mnoho státních podniků, které by je měly realizovat, je vysoce zadluženo a zhoršující se globální ekonomické vyhlídky snižují schopnost vlád financovat energetické projekty. Existuje tak reálné riziko, že dnešní energetická krize uvrhne miliony lidí zpět do energetické chudoby: téměř 90 milionů lidí v Asii a Africe, kteří dříve získali přístup k elektřině, si dle odhadů nemůže dovolit platit za své základní energetické potřeby.

Jak na současnou situaci ve světě reagují investice do fosilních paliv?

Investice do fosilních paliv mají v reakci na cenové signály rostoucí tendenci, ale stále jsou téměř o 30 % nižší než v době podpisu Pařížské dohody. V roce 2021 bylo do uhlénoho dodavatelského řetězce investováno přibližně 105 miliard USD, což představuje meziroční nárůst o 10 %, a další 10% nárůst se očekává i v roce 2022. Za tímto nárůstem stojí především Čína a Indie, dominantní hráči na světových trzích s uhlím. Proměnlivost v reakci na vysoké ceny vykazuje i sektor ropy a zemního plynu. Výdaje národních ropných společností na Blízkém východě jsou nyní výrazně vyšší než před krizí – Saudi Aramco a ADNOC oznámily plány na zvýšení investičních výdajů v roce 2022 přibližně o 15 až 30 %. Ruské společnosti v čele s Rosneft rovněž oznámily výrazné zvýšení investic na rok 2022, ale nyní své investiční programy přehodnocují s ohledem na sankce, rostoucí omezení přístupu na západní trhy a ohlášený odchod mezinárodních hráčů a servisních společností, které v minulosti podporovaly růst ruské produkce. Mezi západními a mezinárodními společnostmi se očekává, že jeden z největších nárůstů investic do těžby v roce 2022 bude pocházet od hlavních amerických společností, které plánují v roce 2022 zvýšit výdaje o více než 30 %.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

SVĚTOVÉ INVESTICE
DO ENERGETIKY 2022

Naproti tomu plánované kapitálové výdaje na těžbu a dobývání hlavních evropských společností se v roce 2022 v podstatě nezmění, protože jejich investiční plány se řídí spíše dlouhodobými strategickými závazky než krátkodobými cenami.

Odklon Evropy od ruského plynu klade nové požadavky na trhy s LNG, ale nové investice do LNG komplikuje skutečnost, že většina projektů se potýká s tříletou až čtyřletou dobou výstavby a dobou návratnosti investovaného kapitálu, která značně přesahuje bezprostřední evropský boj o alternativní dodávky. Za nárůstem dlouhodobých závazků v oblasti LNG stále stojí asijská kupci a od poloviny roku 2021, kdy ceny plynu začaly růst, dosáhly FID zatím pouze dva nové projekty LNG (rozšíření projektu Pluto v Austrálii v hodnotě 11 miliard USD a projekt Plaquemines v Louisianě v hodnotě 13 miliard USD).

Jaké jsou trendy v oblasti investic do těžby a zpracování dalších surovin, zásadních pro energetickou transformaci?

Nárůst cen kritických minerálů – zejména lithia, ale také kobaltu, niklu, mědi a hliníku – od počátku roku 2021 byl největší od roku 2010, a to v důsledku kombinace rostoucí poptávky, narušených dodavatelských řetězců a obav z omezování nabídky. Tento prudký nárůst cen byl hlavním faktorem, který způsobil zvýšení nákladů na některé technologie čisté energie.

Např. podíl nákladů katodových materiálů (včetně lithia, niklu, kobaltu a manganu) na nákladech na baterie pro elektromobily vzrostl z 5 % v polovině roku 2010 na více než 20 % v současnosti. Napětí na trhu navíc zvyšují otázky týkající se dodávek z Ruska, které je předním světovým producentem palladia (43 %), které se používá pro katalyzátory v automobilech, a současně je největším producentem niklu třídy 1 určeného pro baterie s 20% podílem na světové těžbě. Mimo to je druhým největším světovým producentem hliníku (6 %) a druhým, resp. čtvrtým největším producentem kobaltu a grafitu. Na rozdíl od fosilních paliv jsou zvýšené ceny kritických nerostů doprovázeny očekáváním rychlého růstu poptávky, což pomáhá podpořit expanzivní investiční plány. V roce 2021 došlo k 20% nárůstu celkových investic do výroby neželezných kovů, přičemž tempo růstu bylo ještě rychlejší u společností zaměřených na konkrétní nerosty. Společnosti zaměřené na lithium zvýšily své výdaje o 50 % na rekordní úroveň. Očekává se, že růst investic zůstane silný i v roce 2022. Výdaje na průzkum zaznamenaly v roce 2021 nárůst o 30 %, přičemž většinu z tohoto růstu táhly Spojené státy, Kanada a Latinská Amerika. Tento trend by měl pomoci diverzifikovat budoucí zdroje dodávek, i když nějakou dobu potrvá, než se výdaje na průzkum promítnou do růstu produkce. Mnoho vlád podporuje investiční aktivity s cílem zajistit bezpečné dodávky

nerostných surovin pro své domácí dodavatelské řetězce čisté energie a zároveň podporovat inovace a recyklaci.

